

**Türkiye Cumhuriyeti ile Dominik Cumhuriyeti arasında imzalanan
Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışiş-
leri Komisyonu raporu (1/356)**

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-2275, 6/638

27 . II . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti ile Dominik Cumhuriyeti arasından imzalanan Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 8 . II . 1952 tarihinde yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Dominik Cumhuriyeti Washington Büyükelçisinin Washington Büyükelçimize müracaatla kendi Teşriî Meclislerinin 1 Şubattan itibaren yeni iğtima devresine gireceğini beyan ve Dostluk Andlaşmasının iki memleket parlâmentoları tarafından birbirine yakın tarihlerde tasdiki hususunu iltimas ettiği Dışişleri Bakanlığından bildiriinmekte ve Andlaşmanın Büyük Millet Meclisimizde, mümkün ise, Şubat ayı içinde tasdiki rica edilmektedir.

Gereğini yüksek tensiplerinize saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Memleketimizle Dominik Cumhuriyeti arasında, iki memleketin yetkili temsilcileri tarafından 28 Kasım 1951 tarihinde Vaşington'da bir Dostluk Andlaşması imzalanmıştır.

Bu Andlaşmada âkid taraflar, iki millet arasında ebedî barış ve daimî dostluk hüküm süreceğini teyit eyliyerek, aralarında çıkacak her hangi bir anlaşmazlığın sulhü yollarla ve son merci olarak Milletlerarası Adalet Divânınca hallini kabul etmektedirler. Andlaşmada ayrıca iki memleket arasında karşılıklı olarak siyasi temsilciler ve konsolosluk memurları teatisi derpiş olunmaktadır.

Âkid Taraflardan her birinin tebaasına diğer devlet ülkesinde, yerli mevzuata tâbi bulunmak şartıyla, menkul ve gayrimenkul mal iktisap ve temellükü, seyahat ve ikamet hakları tanınmakta ve her türlü meşru faaliyetlerde bulunmak müsaadesi verilmektedir.

Âkidler, Andlaşmanın 6 ncı maddesinde, memleketlerini yakından ilgilendiren hususları tanzim edecek fer'î anlaşmalar akdini derpiş etmektedirler.

Orta ve Güney Amerika'daki devletlerin dünya politikasında bilhassa son zamanlarda göstermekte oldukları varlığa ve kazandıkları öneme binaen bunlarla Devletimiz arasında münasebetler kurmak ve bu münasebetleri sıkılaştırıp düzenlemek gayesiyle Orta ve Güney Amerika'da esasen mevcut üç siyasi temsilciliğimiz, coğrafi yakınlıklar, sosyal ve siyasi benzerlikler nazarı itibara alınmak suretiyle aynı bölgelerin diğer devletleri nezdinde de vazifelendirilmişlerdir.

Bu tertip neticesinde Meksika Elçimizin Dominik Cumhuriyeti nezdine vazifelendirilmesiyle iki memleket arasında bilfiil başlamış bulunan dostane temasların ahdi bir esasa da istinat ettirilmesi arzusu iki tarafca bir müddet evvel izhar edilmiş bulunuyordu. İşbu Andlaşma bu arzuyu fiiliyata intikal ettirmiş bulunmaktadır.

Andlaşmanın hazırlanmasında daha evvelce Filipin Cumhuriyeti ile aynı mülâhazalardan mülhem olarak imzalanmış bulunan 13 Haziran 1949 tarihli Dostluk Andlaşmasının hükümleri esas ola-

rak alınmıştır. Her iki Andlaşma da, dostane münasebetler kurmuş ve bunun normal şekilde inkişafını arzu eden devletler arasında akdi mütat olan klâsik andlaşmalar nev'indedir.

Hür ve sulhsever devletlerle olan münasebetlerimizi müstakar esaslara bağlamak ve kuvvetlendirmek, milletlerarası tesanüt ve iş birliğinin inkişafına çalışmak esaslarına dayanan dış siyasetimizin yeni bir tezahürünü teşkil etmesi itibariyle, bu Dostluk Andlaşması hem millî menfaatlerimiz, hem de milletlerarası menfaatler bakımından faydalı bir unsur mahiyetini taşımaktadır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/356

Karar No. 14.

28 . II . 1952

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti ile Dominik Cumhuriyeti arasında 28 Kasım 1951 tarihinde Vaşington'da imzalanan Dostluk Andlaşmasının onanması hakkındaki Kanun tasarısı Dışişleri Bakanlığının temsileisi de hazır olduğu halde Komisyonumuzda incelendi.

Yapılan görüşmeler sonunda, iki memleket arasında mevcut barışın idamesine, samimî dostluk bağlarının geliştirilip sağlamaştırılmasına ve aralarında çıkabilecek anlaşmazlıkların barış yolu ile halledilmesine mâtuf olan işbu dostluk Andlaşmasının, Millî menfaatlerimize uygun olduğu anlaşıldığından, kanun tasarısının aynen kabulüne oy birliği ile karar verilmiştir.

Andlaşmanın 1952 Şubat ayı içerisinde Do-

minik Cumhuriyeti Parlamentosunda tasvip edilmesi muhtemel olduğundan, memleketimizde de Yüksek Meclisin tasvibinin aynı tarihlere tesadüf etmesini teminen öncelik ve ivedilikle müzakeresi dileği ile tasarı ve ilişikleri Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu Başkanı

Sözcü

Niğde

N. Bilge

Erzurum

R. S. Burçak

İzmir

C. Baban

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Erzurum

B. Dülger

İzmir

O. Kapani

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Dominik Cumhuriyeti arasında imzalanan Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Dominik Cumhuriyeti arasında 28 Kasım 1951 tarihinde Vaşington'da imza edilen Dostluk Andlaşması onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Milli Savunma Bakanı
H. Köymen

Dışişleri Bakanı

F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

Ekö. ve Ticaret Bakanı

Muhlis Ete

G. ve Tekel Bakanı

S. Yurcal

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

İçişleri Bakanı
ve Dev. B. V.

F. L. Karaosmanoğlu

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinioğlu

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

N. Ökmen

Çalışma Bakanı ve

İşletmeler Bakanı V.

N. Özsan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE DOMİNİK CUMHURİYETİ ARASINDA DOSTLUK
ANDLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Dominik Cumhuriyeti, aralarında teyemmünen mevcut dostluk münasebetlerini, mânevi, harsi ve iktisadi bağlarını resmî anlaşmalarla kuvvetlendirmek suretiyle sağlamlaştırmak ve devam ettirmek arzusunda bulduklarından bir Dostluk Andlaşması akdine karar vermişler ve bu amaçla Murahhasları :

Türkiye Cumhurbaşkanı

Amerika Birleşik Devletleri nezdinde Büyükelçi Ekselâns Feridun Cemal Erkin'i,

Dominik Cumhurbaşkanı

Amerika Birleşik Devletleri nezdinde Büyükelçi Ekselâns Luis Francisco Thomen'i tâyin etmişlerdir.

Bu Murahhaslar yetki belgelerini birbirlerine ibraz ettikten ve bunları usulüne uygun bulduktan sonra aşağıdaki maddeler üzerinde mutabık kalmışlardır :

Madde — I.

Türkiye Cumhuriyeti ile Dominik Cumhuriyeti ve Türk ve Dominik milletleri arasında ebedî barış ve daimî dostluk bulunacaktır.

Madde — II.

İki Yüksek Âkid arasında her hangi bir anlaşmazlık çıktığı ve bu anlaşmazlık dilomasi veya tavassut veya tahkim yolu ile memnuniyet verici bir tarzda halledilemediği takdirde Taraflar işi hal için kuvvete müracaat etmeyecekler ve anlaşmazlığı nihai karar için Beynelmîlel Adalet Divanına havale eyliyeceklerdir. Bu hüküm, mevcut beynelmîlel hukuk kaydelerine göre, Yüksek Âkid Tarafların dahilî kazası veya işleri sahasına girmekte olan meselelere mütaallik ihtilâflara tatbik olunmayacaktır.

Madde — III.

Yüksek Âkid Taraflardan her biri diğer Taraf nezdine diplomatik temsilciler tâyinine çalışacak ve bu temsilciler tanınıp kabul edildikten sonra, görevlerinin devamı müddetince, mütekabiliyet esasını dairesinde, beynelmîlel hukuk ve teamül gereğince umumiyetle tanınmış olan haklar, imtiyazlar ve muafiyetlerden faydalanacaklardır.

Madde — IV.

Yüksek Âkitlerden her biri diğerine başkonsoloslar, konsoloslar, konsolos muavinleri ve konsolosluk memurları göndermek hakkına malik olacaktır ve diğer Âkid Tarafın bu kabil memurlarını kabul etmek hakkını haiz olacaktır. Bu memurlar usulüne uygun memuriyet beratı ve diğer bir tanıma vesikası ile mücehhez bulunmakla, diğer Tarafın topraklarında, Yüksek Âkid Taraflarca tesbitinde mutabık kalınacak yerlerde, ikamet müsaadesini ihraz edeceklerdir.

Madde — V.

Yüksek Âkitlerden birinin diğerine ait topraklar dâhilinde bulunan vatandaşlarının; diğer Âkid Tarafından neşredilen veya bundan sonra neşredilebilecek olan Anayasaya, kanunlara ve nizamlara daima tâbi olmak şartıyla, menkul ve gayrimenkul emval iktisap, temellük ve tasarruf etmek, seyahat, ikamet eylemek ve ticaret, sanayi ve meşru ve asayişî bözmiyan diğer işlerle meşgul olmak hakkından karşılıklı olarak faydalanmalarına müsaade edilecektir. Bu vatandaşlar, usul meselelerinde şahıslarının ve mülklerinin korunması ve emniyeti sahasında ve bütün adli, idari ve huku-

ki işlemler hususunda diğer tarafın vatandaşlarına yapılan muameleden aynıyle faydalanacaklardır.

Madde — VI.

Yüksek âkıdlar mümkün olan süratle ticaret ve deniz seyrüseferi, Konsolosluk hakları ve imtiyazları, telif hakları ve ihtira beratları ve mücrimlerin iadesine dair andlaşmalar akdini kabul ederler.

Madde — VII.

Bu Andlaşma Yüksek Âkıdlarca kendi Anayasa usullerine uygun olarak tasdika tâbi olacaktır. Andlaşma, tasdiknamelerin Vaşington'da teatisi üzerine yürürlüğe girecek ve Yüksek Âkıdlardan biri tarafından diğer Tarafa yapılacak bir sene vâdeli peşin ve yazılı ihbarla yürürlükten kaldırılncaya kadar mer'î olmakta devam edecektir.

Yukardaki hususları tasdikan, Yüksek Âkıdların fevkalâde murahasları bu Andlaşmayı imzalamışlar ve mühürleri ile mühürlemişlerdir.

Yirmi sekiz Kasım bin dokuz yüz elli bir günü Vaşington'da iki nüsha olarak Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde tanzim edilmiştir. Andlaşmanın tefsirinde şüpheye düşülmesi halinde İngilizce nüsha esas olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına
Feridun Cemal Erkin

Dominik Cumhuriyeti Adına
Luis Franciseo Thomen

